

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

98. Primus liber Sinicè nostris, de fide editus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

oleum, & stipis etiam aliquid ad leuandam nostrorum paupertatem, quod tunc sponte oblatum non poterat sine mittentium offensione recusari. Ceterum quamuis magna penuria quotidiani quoque victus laborarent, nunquam inducere animum ad petendum, quod in promptu iis erat obtinere, & annum scilicet redditum qui consueuerat deifico regio suggeri ad sumptus sacrorum ædificiorum; primo ne veti Dei templum in eundem cum templis dæmonum ordinem redigi videretur; post ne pariter ius idem in illud caperent Mandarini, quod solent in alia quibus tanquam ad Regem spectantibus necessaria suppeditant; postremo ne ab Sinis aliud ambire præter animas fingerentur. Cuius sapientissimæ cautionis hic fuit euentus, vt Patres liberè qui vellent hora qualibet adirent, securi nunquam se obolo, quam fortè dabant molestiam empturos, cum è contrariò Bonzios cernerent alieno semper inhiare; de suo nihil, quod essent imperitissimi, largiri; mutuas quidem interdum pecunias sed dato pignore, nostri sumere maluerunt, quam quicquam ab vlllo petere, quamuis facillè concedendum; vbi defuit pignus, templi fabricam omisere, detraxere suum familiolæ numerum qui seruo, interprete; vno aut altero characterum Sinensium Magistro clauderetur; coactusque est Ruggerius excurrere Macaum, vt inde subsidij aliquid ex Lusitanorū pia semper liberalitate reportaret. Inter hæc illa Decalogi quam dixi editio, Christianæ legis tam gratum Literatis experimentum dedit, vt amplius aliquid, & explicatiùs flagitarent, quo cum æquè cordi Patribus nihil esset, librum in lucem publicam misere, quadrienne opus ingenti labore, & anxia singularum vocum sollicitudine ab Ruggerio sudatum, ne quid per aliquod Sinensis linguæ ambiguam erroris in illud irreperet. In partem laboris Riccius venerat, totumque deinceps adscito secum peritissimo iuvene absoluit; sententiarum tam celso vigore, & masculo, vt perfecti auctoris, non titonis specimen exhiberet. Perspicuitatem operi faciebat, & varietatem dissertatio inter Europæum, & Sinensem, quem is ad noticiam, & amorem summi boni vrgebat argumentis ferè ab natura petitis, quibus sectas omnes Sinarum conuellebat. Exiit in publicum liber cadente Nouembri anno 1584. lateque diditus, & auidè lectus Literatis plurimum satisfecit, Gubernatori præcipuè Sciaochinensi doctrinæ fama celebratissimo, cuius adèd impleuit mentem vt solenni apud Sinas, benè de publico meritis testimonio, Patres ipsemet ornaret, quod tanti momenti, res tam certas, & doctis etiam plerisque absconditas eruisent in apertam lucem, bonumque populorum, Solent Principes Mandarini, (sed quantò maiores tantò id rarius) grandi characterè in tabula, paucis magnificè completi merita excellentium virorum, suumque iis nomen, Magistratum, annumque adscribere, & appendendam in omnium oculis ad eos tabulam mittere. Duabus huiusmodi tabulis, suoque stylo compositis condecorauit Patres Gubernator. Templum altera spectabat; personas altera, aureis vtraque literis. Prioris sic vertit sententiam Riccius, cum iam lin-

98
Primus liber
Sinicè à nostris,
de fide editus.

guæ Sinensis Magister optimus haberetur; *Templum floris Sanctorum* posterioris; *Gens aduena ex sancta terra Occidentis*. Creuit apud omnes Patrum auctoritas, & laude tam illustri, & prærogatiua, nominèque adscripto laudatoris qui Guan Puon dicebatur, doctrinæ iuxta, & prudentiæ gloria inter primos notus

99.
Primus ex
Sinis bapti-
zatus.

Sub hoc temporis longas nostrorum expectationes consolatus est Deus conuersione miserrimi, & egentissimi Ethnici, sed primigenij huius inter Sinas Christianitatis, cuius hoc læto initio primum hunc librum concludimus. Insanabili diu languens ægrotatione ab suis (vt mos est Sinarum & Iaponiæ barbarus) proiectus fuerat in campum sub dio seminudus vt fame aut morbo vitam absolueret. Ad eum magis accedebat nemo, quàm ad putridum cadauer cuius graueolentiam ne domestici quidem ferre potuerant. Hic Patres fortuitò in illum incidunt, solantur, iuuant, quâ is maximè egebat, & quâ minimè sentiebat, mortem illi vicinam inculcant; interitum animæ, sempiternos ignes; in promptu modum breuem & facilem præsentis miserias, & periculum imminens æterna felicitate commutandi: quæ adhortatio, caritatis apta funiculis tam validè hominem ad se traxit, vt statueret apud se non posse legem illam non esse veram, & optimam, quæ tantum etiam in externis suis cultoribus amorem inspiraret; falsam è contrariò illam & facinorosam, quæ humanitatis sensum omnem etiam erga ciues, & consanguineos crudelissimè abnegaret. Subductus igitur in commodum locum, & victu, remedijs, omni ope curatus, sacroque demum post Christianam institutionem tinctus baptismate, obiit, spem suæ salutis relinquens, quàm optimam. Facto caritatis tam nobili, & ab omni quæstus, & commodi cupiditate casto, maluerit Sinenses fidem detrahere, quàm tantùm virtutis heroicæ ab Europæis addiscere, commenti sunt Patres Occidentis, arcana qua pollent scientia cognouisse, in miseri illius capite latere gemmam inæstimabilis pretij, ex draconibus vt aiebant natam, idcirco ab iis receptum benigno obsequio vt ea gemma potirentur; libenter Patres annuere affectatæ illorum cæcitati vt eam sanarent; fateri se gemmam comperisse in ægroti cerebro latentem; gemmam porro hanc omni æstimatione pretiosiore, eius animam esse immortalem, cœlestem, beatitatis perpetuæ capacem, Regum quorumlibet animæ haudquaquam imparem, qualem & quisque Sciochinensium haberet, cuius ipsi seruandæ gratia, & Deo afferendæ, ac felicitati ab remotissimo Occidente in Sinas nauigassent.

Hæc dum plebeis rumoribus frustra & temerè iactantur crescebat in dies nostrorum inopia, cui vtrumque lenandæ Ruggerius Macaam adire cogitur, profecturo nauigium regium dedit Gubernator, vnâque mandatum curandæ sibi horariæ Machinæ rotatæ; sed illic rem Lusitanorum tot naufragijs afflictam reperit, vt supremum quisque illius exitium timeret, premeretque apud se tacitus si quid pecuniæ haberet residuum. Expectauit ergo volens nolens Ruggerius classem anno

proximo